

Ofschoon de geldboete in België de meest toegepaste sanctie is, is zij zelden voorwerp van studie geweest. Het boek van de heer A. Wijffels vult derhalve een belangrijke leemte aan.

De auteur, verbonden aan de Universiteiten van Amsterdam en van Antwerpen (UFSIA), onderzoekt de plaats van de geldstraf in de actuele en in de toekomstige criminele politiek. Hij stelt vast dat de toepassing van de geldboete in België niet het resultaat is van een bewust beleid. De huidige werkzaamheden omtrent de strafrechtshervorming tonen aan dat dergelijk beleid zich nochtans opdringt.

De auteur onderzoekt daarom op zeer grondige wijze de theoretische achtergronden en de empirische resultaten van de hervorming van de geldboete in de Duitse Bondsrepubliek.

In 1969 werd aldaar een wettelijke voorrangregel ingevoerd voor de geldboete, ter beperking van de toepassing van korte gevangenisstraffen tot zes maanden, in 1975 aangevuld door het dagboetesysteem.

De heer Wijffels vergelijkt de Duitse bevindingen met de voorstellen van de Commissie voor de Hervorming van het Strafwetboek en ontwikkelt vervolgens een alternatief model van een dagboetestelsel voor België.

De krachtlijnen van dit model, dat deels geput is uit het Alternativ-Entwurf van 1966, werden vroeger reeds in dit tijdschrift uiteengezet (*Panopticon*, 1981, nr. 5). Essentiële kenmerken zijn het herleiden van de dagboete tot eenzelfde basis, nl. het wettelijk bestaansminimum, en de spreiding van de straf in de tijd (Laufzeitgeldstrafe).

Het is een bijzondere verdienste van de auteur een duidelijk en overzichtelijk model te hebben uitgebouwd, zonder de complexiteit van de gestelde problemen te veronachtzamen. Niettemin hebben we enkele bedenkingen betreffende het criterium van het wettelijk bestaansminimum dat o.i. belangrijke aspecten van de criminele politiek in het gedrang dreigt te brengen.

Vooreerst is er de positie van het slachtoffer, wier kansen op schadevergoeding aldus beperkt worden.

Vervolgens rijst de vraag of het voorgestelde model werkelijk een alternatief kan bieden voor de korte gevangenisstraf, wat toch het hoofddoel is (p. 142, 148). Een belangrijk deel der kortgestraften behoort tot de lagere of de laagste inkomenscategorie. Er dient gevreesd dat deze personen niet in aanmerking komen voor een maandelijkse inkomensderving of dat zij, zoals in Duitsland, toch in de gevangenis terechtkomen via de vervangende gevangenisstraf.

De voorstellen tot het invoeren van de dienstverlening en het betrekken van de rechter bij de uitvoering van de geldstraf, zijn zeer actueel, want zij vormen ook het voorwerp van de werkzaamheden van de Koninklijke Commissaris voor de hervorming van het Strafwetboek. Door deze grondig studie heeft de heer Wijffels ongetwijfeld een wezenlijke bijdrage geleverd tot het debat omtrent de strafrechtshervorming.

Sonja Snacken